

Natuurpark Blokweer in vier seizoenen.

Natuurpark Blokweer is een mooie groene plek tussen verschillende wijken van de gemeente Hoorn. Het is een afwisselend park met een grote biodiversiteit. Om het park in goede conditie te houden wordt er veel werk verzet. Het werk geeft veel voldoening als je de planten ziet groeien, de vogels hoort zingen en de bezoekers ziet genieten.

Lente

Sneeuwklokjes horen bij de lente als stroop op de pannenkoek. In de loop van de acht jaren van het bestaan van het park zijn er duizenden geplant. Geschonken door tuinbezitters die wel wat klokjes konden missen. Deze “Blokweer-sneeuwklokjes” zijn groen geplant, dat wil zeggen met blad en vaak ook met bloemetje.

Samen met andere lentebloeiërs geven ze kleur aan het park onder de kale bomen.

Sneeuwklokjes onder de Hollandse linde

De lente begint in het natuurpark eigenlijk al in de winter als in februari de hazelaars gaan bloeien nog vóór de sneeuwkllokjes. Voor de liefhebbers van hazelnoten is dat een veel belovend beeld. Na de bloei van de hazelaars, beginnen ook de elzen en de sleedoorns. Sleedoorns staan op enkele plaatsen als een sluier langs de paden. Ze houden van zon en ruimte en groeien aan de randen van verschillende bosjes samen met wilde rozen, meidoorn en wilde liguster.

Sleedoornsluier langs ruiterpaadje.

Bloeiende boswilg

Als de wilgen bloeien is de lente op volle stoom. Met zestien soorten vormen de wilgen de grootste familie in het park. Een familie die bestaat uit vroegbloeiërs en iets latere bloeiërs, van hoge bomen, lage struiken en alles wat daar tussen zit. Het is van alles wat en het leuke is; ze kruisen gemakkelijk met elkaar, zodat er weer nieuwe familieleden bij komen. Bloeiende wilgen zijn een feest voor bijen en hommels die het gele stuifmeel goed kunnen gebruiken als voedsel voor hun larven.

Op het hoogtepunt van de lente bloeien de appelbomen in de hoogstamboomgaard. Dit onderdeel van het natuurpark ligt buiten de wandelroute maar het is altijd de moeite waard om naar toe uit te wijken. Behalve appels staan er ook perenbomen en pruimen. De drie fruitsoorten bloeien niet tegelijk; eerst de pruimen, dan de peren en daarna de appels.

Bloemen van de haantjespeer, ook wel de Westfries geheten.

De bomen in de hoogstamboomgaard zijn adoptiebomen. Voor een klein bedrag per jaar kunnen belangstellenden een boom “adopteren”. Het zijn oude fruitrassen die vroeger algemeen waren op boerenerven en in boomgaarden. Nu zijn ze zeldzaam. Het is een verzameling om voor de toekomst te behouden. In de bosjes van het natuurpark zelf staan ook appels- en perenbomen, maar dat zijn de wilde voorgangers van de gecultiveerde soorten. Wilde appels en peren kwamen heel vroeger van nature voor in bossen in het oosten en zuiden van ons land. Tegenwoordig zijn ze zeldzaam maar worden weer gekweekt en aangeplant.

Wanneer begint de lente voor de vogels?

De zanglijster zingt al in februari 's-ochtends als het nog amper licht is. De grauwe ganzen zijn in die maand ook al druk bezig om een nestplek uit te zoeken in het riet van de rietkreek en de waterberging bij de molshoop. Ze maken een hoop herrie als je in hun buurt komt. De knobbelzwaan die daar ook elk jaar een gezin wil stichten stelt hun gezelschap niet zo op prijs. In maart en april komen zwartkop, fitis en tjiftjaf weer terug uit hun winterverblijven. Samen met merel, heggenmus, koolmees en pimpelmees zorgen ze voor een vrolijk concert. Er broeden 23 soorten vogels in het natuurpark Blokweer. Daarvan zijn 16 soorten afhankelijk van bomen en struiken, de rest broedt aan de waterkant of in het riet. Voor de kool- en pimpelmezen zijn een stuk of vijftien nestkasten opgehangen. De afwisseling in het park zorgt er voor dat er veel vogelsoorten een geschikte plaats kunnen vinden.

In de grote vijver van het natuurpark heeft een fuut grote plannen.

Zomer.

De lente gaat geleidelijk over in de zomer. De bomen staan volop in friskgroen blad en op de ecologische oevers staat het jonge riet al meer dan kniehoog. Op oevers waar nog oud riet van vorige jaren staat heeft de kleine karekiet zijn plekje gevonden. Het krassende eentonige liedje klinkt door het hele park uit de rietkragen.

Het grote feest van bloeiende rietorchissen en grote ratelaars kan nu ook beginnen.

De “ratelaarvallei”.

De grote ratelaar heeft zijn naam te danken aan het geluid van de zaden in de gedroogde planten; het is een zacht “geratel”. Het is een half-parasiet die profiteert van gras en klaver. Daarmee onderdrukt hij een onstuimige groei van deze planten. De rietorchis is een veel voorkomende verschijning op de drassige oevers van de sloten in het park. Dat is niet altijd zo geweest. Bij de aanleg in 2009 is kruidenrijk natuurhooi uitgespreid op de toen nog kale oevers. Daar zat ook het stoffijne zaad van de rietorchis tussen. Trouwens ook zaad van ratelaar, ogentroost en geelhartje. De planten doen het gelukkig goed. In juni en juli kan je een echte orchideeëntocht door het park maken.

Rietorchis met “bloeddrupjes” oftewel St.Jansvlinders.

Naast de rietorchissen komen nog twee andere orchideeënsoorten in het park voor: De gevlekte orchis en de breedbladige wespenorchis. Deze laatste soort bloeit in de nazomer en staat droog, langs paden en onder struiken.

De weiden van het natuurpark worden elke zomer gemaaid. Dit levert ruim voldoende hooi op voor de geiten en schapen in de winter. Het hooien is een grote klus die in één middag geklaard moet worden. Gelukkig zijn er voldoende helpende handen.

Hooioogst in 2016.

De zomer sluit met een overvloed van bloemen tussen de paden en de beplanting. Deze stroken worden zomen genoemd en worden zo veel mogelijk vrijgehouden van bomen en struiken. Er groeien veel zogenaamde ruigtekruiden, zoals bijvoet, Canadese gulden roede, gewone berenklauw, grote kaardebol, harig wilgenroosje en grote brandnetel. Deze begroeiingen zijn heel belangrijk voor dagvlinders en andere insecten.

Bloemrijke zoom in de nazomer.

De meeste zomen worden aan het eind van de zomer gemaaid, om ruimte te geven aan paddenstoelen in de herfst en narcissen in het voorjaar. Maar niet alle zomen worden gemaaid; afgestorven planten zijn een ideale schuilplaats en voortplantingsplekken voor dagvlinders, insecten en kleine zoogdieren.

Kloostertuin Nieuwlicht.

Met financiële bijstand van de Cultuur-historische route Blokker hebben de bijen in de kloostertuin in 2016 een nieuw onderkomen gekregen. Een kloostertuin is niet compleet zonder bijen en er valt genoeg nectar te verzamelen van het voorjaar tot dik in de herfst. In de kloostertuin staat een rijk assortiment aan planten op de plek waar 500 jaar geleden het klooster Nieuwlicht stond. Een historische plek dus waar medicinale kruiden werden gekweekt. Nu staan ze er weer, gemengd met “gewone” vaste planten, verfplanten, en insecten-lokkers.

Herfst.

Bomen en struiken in het park krijgen een kleurtje. Is het niet van het blad, dan is het wel van de vruchten.

Er staan 115 soorten bomen en struiken in het natuurpark. Hiervan waren er bij de aanleg al 45 soorten aanwezig. Niet alle soorten in het park zijn inheems; 20 soorten komen van buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied. (exoot). Inheemse bomen en struiken hebben sinds de laatste ijstijd een uitgebreide samenleving met honderden organismen opgebouwd. Het behoud van deze insectenfauna is voor een groot deel afhankelijk van inheemse bomen en struiken.

Ananasgal of eikenroosje op zomereik

Geen herfst zonder paddenstoelen. Al zijn er ook soorten die in het voorjaar hun hoeden laten zien.

Het natuurpark is rijk aan paddenstoelen. Ze zijn belangrijk voor de groei en gezondheid van de bomen en struiken en voor de vertering van al het afgefallen blad. Ze zijn ook een dankbaar onderwerp voor fotografen en een leerzaam onderwerp voor de natuureducatie.

Met een spiegeltje wordt de onderkant van de paddenstoel onderzocht.

Een omvangrijke herfstklus is de jaarlijkse schouw. De sloten en de slootkanten moeten vrij worden gemaakt van plantengroei. Dit maaisel wordt weggehaald en op hopen gezet. Deze hopen bieden huisvesting aan kleine zoogdieren en amfibieën.

Na de jaarlijkse schouw in de herfst zien de sloten er kaalgeschoren uit.

Winter

Winterrust

In de winter is de grootste drukte voorbij. De meeste broedvogels van het park zijn naar warmere oorden gevlogen. Gelukkig is er nog een ijsvogel die het park als jachtgebied heeft waar we op zoek naar kunnen gaan. Op de grote vijver dobberen elk jaar wel wat krakeenden. Het zijn doortrekkende eenden die een aantal weken blijven. Als we geluk hebben komt er een roerdomp op bezoek zoals dat de afgelopen jaren het geval was. Maar dat moet er wel een periode met vorst komen en dat is niet elke winter meer zo.

Het winterwerk in het natuurpark bestaat uit het snoeien en wegzagen van bomen en struiken die te dicht bij de paden staan of tegen elkaar aan groeien. De afgezaagde takken worden gestapeld tot takkenrillen. Takkenrillen zijn belangrijke schuilplaatsen en voedselplaatsen voor zangvogels, egels, muizen, en amfibieën.

Takkenrillen aan de rand van het Wilgenfeest.

Medewerkers en vrijwilligers.

Ecologisch onderhoud van de groene ruimte is arbeidsintensief en vaak zwaar werk. Toch zijn er altijd mensen genoeg om het werk te doen. Hieruit blijkt maar al te zeer dat buitenwerk voor “de gemeenschap” graag wordt gedaan.

Het is door het enthousiasme en de liefde voor de natuur van deze mensen (één betaalde en een stuk of twintig vrijwillige krachten) dat het park er zo mooi bij ligt.

Hans Timmerman, januari 2018.